

Ernst Jünger

"En el món de les arts la relació entre francesos i alemanys sempre ha estat una relació d'amor-odi. Entre un Jünger capità d'estat major, amb la Creu al mèrit penjada al pit, en el París ocupat durant la Segona Guerra Mundial, i alguns personatges de les arts, de les lletres i de la 'intelligentsia' francesa (Picasso, Gide, Cocteau, Drieu, Morand, Giraudoux, Léauteaud, Jouhandeau...) es va crear una mena d'enamorament recíproc."

El 29 del març passat, l'escriptor alemany Ernst Jünger va fer cent anys. Segons que expliquen els diaris, l'escriptor no solament té el cap clar sinó que viatja, assisteix a sopars d'homenatge a la seva persona, participa en tal o tal debat de la tele, concedeix entrevistes als periodistes i treballa en una novel·la que tenia arraconada des de feia uns anys. Aquesta vitalitat de l'escriptor centenari empenya molts alemanys i els empenya precisament perquè es tracta d'Ernst Jünger.

Segons els diaris, els seus compatriotes acusen Jünger de dandy, cursi, sàdic, masclista, aristòcrata anarquista, prototip del militarisme prussià, precursor del nazisme, estalinista larvat, una barreja de John Wayne i d'entomòleg, de surrealista i d'experimentador de tota mena de drogues. Per si això fos poc, hi ha un sector de la crítica literària alemanya que es fa creus de l'èxit d'aquest escriptor "mediocre", un èxit que aquesta crítica atribueix als francesos.

No sé què hi deu haver de cert o de fals en aquest munt d'acusacions. Em penso que obeeixen a la contradictòria personalitat de l'escriptor i a la no menys contradictòria societat alemanya de fi de segle. Però, pel que fa a l'èxit francès d'aquest escriptor, deixant de banda la seva possible mediocritat, em sembla que tenen raó.

En el món de les arts –i no solament en el món de les arts– la relació entre francesos i alemanys sempre ha estat una relació d'amor-odi. Entre un Jünger capità d'estat major, amb la Creu al mèrit (l'equivalent de la *Laureada* de l'exèrcit espanyol) penjada al pit, en el París ocupat durant la Segona Guerra Mundial, i alguns personatges de les arts, de les lletres i de la *intelligentsia* francesa (Picasso, Gide, Cocteau, Drieu, Morand, Giraudoux, Léauteaud, Jouhandeau...) es va crear una mena d'enamorament recíproc. Potser, fins i tot, aquest enamorament, en el cas de Gide, Giraudoux i Jünger, venia d'abans de la guerra. D'això, no en tinc cap dubte. El fet és que al voltant de l'escriptor Ernst Jünger es creà a França un respecte, una admiració quasi incondicionals, que no es creà a Alemanya.

Vaig descobrir Jünger gràcies a un escriptor francès: Julien Gracq. Concretament gràcies a un text seu, *Symboliques d'Ernst Jünger* (1959), publicat a *Préférences* (José Corti, París 1961). En aquell text, Gracq parlava de la famosa novel·la de Jünger *Sur les falaises de marbre*, traduïda de l'alemany i publicada per Gallimard al 1942, en plena guerra. Gracq va comprar el llibre a l'estació del ferrocarril d'Angers, una tarda del mes de desembre del 1943 en què no sabia com matar les tres hores

que li quedaven abans de l'arribada del tren que l'havia de dur a París. "*La lecture sur les bancs des boulevards, en décembre, manquait de confort* –escriu Gracq– *mais les restrictions d'essence assoupissaient le bruit de la rue, et, ayant ouvert le livre, je le lus jusqu'à la fin sans plus m'arrêter*". Uns quants anys després, Gracq, parlant de la famosa novel·la de Jünger, deia que li recordava la gran veritat d'aquella frase de Mallarmé: "*Le monde est fait pour aboutir à un beau livre*". I no a l'inrevés.

Impressionat per les paraules de Gracq, vaig comprar la novel·la de Jünger, en la mateixa traducció que Gracq havia llegit i confesso que em va agradar força, però no va arribar a entusiasmar-me. Després, al llarg dels anys, he llegit més llibres de Jünger, alguns dels quals m'han agradat molt més que no pas la famosa novel·la (és el cas de *Chasses subtiles*, en què parla del seu pare i de la seva passió per l'entomologia, sobretot pels escarabats), i me l'he anat trobant dins altres llibres, com no fa gaire llegint una història de la Legió Estrangera (Douglas Porch. *The Franch Foreign Legion*. Harper Collins, N.Y., 1991), on apareix un Jünger jove, joveíssim legionari, perdut pel Sidi-bel-Abbés de just abans de la Primera Guerra mundial.

L'amic de Gide, de Picasso, de Giraudoux i de Cocteau és avui l'amic de Julien Gracq, el primer escriptor de França després de la mort del poeta René Char (1988). Gracq (és a dir, Louis Porier, geògraf, catedràtic d'institut fins que es va retirar; Julien Gracq és el seu nom literari: Julien, per Julien Sorel, i Gracq pels Gracs romans), té quinze anys menys que Jünger, és nascut al 1910, i viu en un poblet a la vora d'Angers, Saint-Florent-le-Vieil, amb la seva germana Suzanne, deu anys més gran que ell. Gracq –que ja és a "*La Pléiade*"– també té el cap clar, viatja i escriu. Fa uns anys vaig ser a Nantes i el director del teatre Greslin em va dir que l'esperaven per enregistrar unes escenes per a un programa dedicat als escriptors d'aquest segle que emet la cadena de televisió France 3. Ni a Gracq ni a Jünger, no els han concedit el Premi Nobel de literatura, encara que el segon surt a la GEC. Gracq no hi apareix.

Per un moment m'he imaginat un Pere Gimferrer de vuitanta-cinc anys felicitant un Baltasar Porcel centenari. Seria Gimferrer el millor escriptor en llengua castellana i Porcel el millor en la catalana? I si fos a l'inrevés? Haurien ja obtingut els respectius premis Nobel de literatura? Afortunadament, espero no veure-ho.

Joan de Sagarra